

Department of
Health

GOVERNMENT OF
WESTERN AUSTRALIA

Odobrene informacije za osobe koje podnose prvi zahtjev za dobrovoljno potpomognuto umiranje (First Request for voluntary assisted dying)

Odobrene informacije za osobe koje podnose prvi zahtjev za dobrovoljno potpomognuto umiranje

Ove odobrene informacije će se davati pacijentima koji liječniku tijekom medicinske konzultacije podnesu formalni prvi zahtjev za pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju (sukladno odjeljku 20(4)(b) *Zakona o dobrovoljnom potpomognutom umiranju iz 2019. godine*). Ove informacije se mogu pružiti uz druge informacije, kada je to prikladno.

Dobrovoljno potpomognuto umiranje je jedna od više mogućnosti koju pacijent pred kraj života može odabrati. Pacijent mora biti obaviješten o svim mogućnostima koje ima na kraju života, uključujući i palijativnu skrb.

Služba za pružanje potpore za dobrovoljno potpomognuto umiranje nadležna za cijeli teritorij Zapadne Australije (Western Australian Voluntary Assisted Dying Statewide Care Navigator Service - SWCNS) je na raspolaganju pacijentima za potporu i odgovore na pitanja o dobrovoljnom potpomognutom umiranju. Ovaj informacijski list sadrži pojedinosti službe SWCNS i druge vrste potpore.

Službu SWCNS možete kontaktirati elektroničkom poštom i telefonom tijekom uobičajenog radnog vremena (8:30 – 17:00).

Elektronička pošta: VADcarenavigator@health.wa.gov.au

Telefon: (08) 9431 2755

Informacije o dobrovoljnom potpomognutom umiranju

Što je dobrovoljno potpomognuto umiranje?

Dobrovoljno potpomognuto umiranje je zakonski proces koji pacijentima omogućava pristup lijekovima koji će prouzročiti smrt. Ti lijekovi se nazivaju supstancom za dobrovoljno potpomognuto umiranje. Pacijenti mogu birati hoće li supstancu uzeti sami ili ju primiti od liječnika ili medicinskog tehničara u vrijeme i na mjestu koje pacijent izabere.

Izraz 'dobrovoljno potpomognuto umiranje' naglašava dobrovoljnu narav izbora pacijenta i njegove sposobnosti za donošenje odluka. *Zakon o dobrovoljnom potpomognutom umiranju iz 2019. godine* (Zakon) regulira dobrovoljno potpomognuto umiranje u Zapadnoj Australiji (WA).

Tko ima pravo na dobrovoljno potpomognuto umiranje?

Dob

Osoba mora biti punoljetna (18 godina ili više).

Boravak

Pravo na dobrovoljno potpomognuto umiranje će imati državljani Australije ili osobe s pravom stalnog boravka u Australiji čije mjesto boravka je u zadnjih najmanje 12 mjeseci prije podnošenja prvog zahtjeva bilo u Zapadnoj Australiji.

Medicinski uvjeti

Osobe moraju imati dijagnozu najmanje jednog oboljenja ili zdravstvenog stanja koje je uznapredovalo, ima progresivni tijek i koje će u roku od šest mjeseci ili u roku od 12 mjeseci ako se radi o neurodegenerativnom oboljenju sigurno dovesti do smrtnog ishoda (prema procjeni vjerojatnosti).

Oboljenje ili zdravstveno stanje mora uzrokovati patnju koja se ne može ublažiti do onog stupnja koji pacijent može tolerirati.

Sposobnost za donošenje odluka

Osoba mora imati sposobnost za donošenje odluke o dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

To znači da ta osoba mora biti sposobna za sljedeće:

- razumijevanje svih informacija ili preporuka o dobrovoljnom potpomognutom umiranju koje joj se moraju pružiti
- razumijevanje pitanja koja su povezana s odlukom o dobrovoljnom potpomognutom umiranju
- razumijevanje posljedica odluke o dobrovoljnom potpomognutom umiranju
- razmatranje tih čimbenika u svrhu donošenja odluke o dobrovoljnom potpomognutom umiranju
- komuniciranje donesene odluke na neki način.

Dobrovoljnost

Osoba mora postupati dobrovoljno, bez prinude (tj. prisile, utjecaja ili ubjeđivanja od strane druge osobe).

Trajni zahtjev

Zahtjev te osobe mora biti trajan (tj. mora istrajati u svojoj nakani tijekom određenog vremenskog razdoblja).

Osobe koje ne ispunjavaju sve kriterije, neće imati pravo na dobrovoljno potpomognuto umiranje.

Informacije o procesu dobrovoljnog potpomognutog umiranja

Liječnici koji će sudjelovati u procesu dobrovoljnog potpomognutog umiranja imaju odgovarajuće kvalifikacije za pružanje potpore pacijentima. Liječnici će prije sudjelovanja u procesu dobrovoljnog potpomognutog umiranja morati ispuniti određene kriterije i završiti obvezni tečaj obuke. Ako će u procesu sudjelovati i medicinski tehničari, i oni moraju ispuniti određene kriterije i završiti obvezni tečaj obuke.

Razgovor s liječnikom ili medicinskim tehničarem o dobrovoljnom potpomognutom umiranju ne znači da ste započeli proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja. Za to pacijent mora jasno i nedvosmisleno tražiti pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju, a to se zove prvi zahtjev (First Request). Proces se započinje prvim zahtjevom, kao što to Zakon nalaže.

Proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja se sastoji od 10 koraka. Koraci od 1 do 6 uključuju podnošenje zahtjeva i proces procjene podobnosti. Koraci od 7 do 10 se odnose na proces primjene supstance. Pacijent može prekinuti proces u bilo kojoj fazi.

1. Prvi zahtjev

Prvi zahtjev je zahtjev za dobrovoljno potpomognuto umiranje koji se podnosi liječniku tijekom medicinske konzultacije. Pacijent mora jasno i nedvosmisleno reći liječniku da želi pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Liječnik će odlučiti hoće li prihvatiti ili odbiti prvi zahtjev pacijenta. Liječnik može odbiti zahtjev zato što se ne slaže s dobrovoljnim potpomognutim umiranjem (protivi se tomu iz ubjeđenja) ili zato što nema pravo ili nije u mogućnosti prihvatiti zahtjev. Neovisno o tomu je li liječnik prihvatio ili odbio prvi zahtjev pacijenta, u Zapadnoj Australiji je liječnik dužan dati pacijentu informacije o dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Ako pacijent ne govori dobro engleski ili ima poteškoće u komuniciranju, mora mu se pozvati tumač ili pružiti pomagalo / uređaj za komuniciranje kako bi pacijent mogao podnijeti svoj prvi zahtjev. Ako se radi o telehealth konzultaciji, ona se mora obavljati putem videokonferencijske aplikacije kako bi liječnik i vidio i čuo pacijenta i objasnio mu što taj zahtjev znači.

2. Prva procjena

Kada liječnik prihvati prvi zahtjev, taj liječnik postaje koordinirajući liječnik pacijenta. U toj ulozi će liječnik koordinirati proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja za tog pacijenta. Prvi korak koji koordinirajući liječnik treba poduzeti je formalna procjena prava pacijenta na dobrovoljno potpomognuto umiranje kako bi se uvjerio da pacijent ispunjava sve zakonski propisane kriterije. Ta procjena se zove prva procjena.

Ako se pacijent ne slaže s ishodom prve procjene, od Administrativnog tribunala države (State Administrative Tribunal - SAT) može zatražiti reviziju nekih odluka koje su donesene tijekom procjene. To se odnosi i na konzultacijsku procjenu (Consulting Assessment) i konačnu reviziju (Final Review).

3. Konzultacijska procjena (Consulting Assessment)

Ako ishod prve procjene bude da pacijent ima pravo na dobrovoljno potpomognuto umiranje, koordinirajući liječnik će ga uputiti drugom liječniku na procjenu. Taj liječnik će biti konzultacijski liječnik (Consulting Practitioner) pacijenta i neovisno će izvršiti procjenu prava pacijenta na dobrovoljno potpomognuto umiranje. Ta procjena se naziva konzultacijskom procjenom.

4. Pismena izjava

Ako i koordinirajući i konzultacijski liječnik smatra da pacijent ima pravo na dobrovoljno potpomognuto umiranje, pacijent može dati pismenu izjavu u nazočnosti dvaju svjedoka, te tako zatražiti pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

5. Konačni zahtjev

Nakon podnošenja pismene izjve, pacijent može podnijeti konačni zahtjev koordinirajućem liječniku za pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju. Konačni zahtjev se ne može podnijeti prije nego što istekne propisano razdoblje od devet dana, koje počinje na dan podnošenja prvog zahtjeva.

Ako su i koordinirajući i konzultacijski liječnik mišljenja da će pacijent umrijeti ili izgubiti sposobnost za donošenje odluka o dobrovoljnom potpomognutom umiranju prije isteka propisanog razdoblja, tom pacijentu se može i ranije omogućiti pristup supstanci za dobrovoljno potpomognuto umiranje.

Svrha konačnog zahtjeva je da se liječnici uvjere da je odluka pacijenta o dobrovoljnom potpomognutom umiranju trajna i da se pacijent nije predomislio. Ako pacijent podnese važeći konačni zahtjev, koordinirajući liječnik će početi proces konačne revizije.

6. Konačna revizija

Svrha konačne revizije je da koordinirajući liječnik provjeri da je proces podnošenja zahtjeva i proces procjene zakonski proveden. To znači da se koordinirajući liječnik mora uvjeriti u to da pacijent još uvijek posjeduje sposobnost za donošenje odluka o dobrovoljnom potpomognutom umiranju, da postupa dobrovoljno i bez prinude, te da još uvijek želi pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Važno je zapamtiti da pacijent može prekinuti proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja u bilo kojoj fazi. Pacijent nema obvezu nastaviti s procesom čak ni nakon podnošenja zahtjeva i obavljenih procjena.

7. Odluka o administraciji (primjeni) supstance

Pacijent će uz pomoć koordinirajućeg liječnika morati odlučiti želi li sam uzeti supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje ili, ako je to prikladno, želi li ju dobiti od liječnika koji je nadležan za davanje supstance (Administering Practitioner). Liječnik nadležan za davanje supstance je obično koordinirajući liječnik. U nekim slučajevima će drugi odgovarajuće kvalificirani liječnik ili medicinski tehničar zamijeniti liječnika za davanje supstance.

Ako pacijent odluči sam uzeti supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje, morat će imenovati kontakt osobu prije nego što mu koordinirajući liječnik izda recept za supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje.

8. Recept

Koordinirajući liječnik će prepisati supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje. Prije izdavanja recepta, liječnik pacijentu mora dati određene informacije o supstanci za dobrovoljno potpomognuto umiranje.

Međutim, za razliku od receptata za druge lijekove, taj recept se neće dati pacijentu. Koordinirajući liječnik će ga dati izravno ovlaštenom opskrbljivaču u ljekarni za dobrovoljno potpomognuto umiranje Zapadne Australije (Western Australian Voluntary Assisted Dying Statewide Pharmacy Service - SWPS).

9. Izdavanje i uporaba supstance za dobrovoljno potpomognuto umiranje

Ovlašteni opskrbljivač pri SWPS-u ne smije izdati supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje ako mu recept nije dostavio koordinirajući liječnik i ako opskrbljivač nije provjerio vjerodostojnost recepta.

Ako je pacijent odlučio sam uzeti supstancu, ovlašteni opskrbljivač može izdati supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje izravno pacijentu, kontakt osobi ili nekom drugom tko ima pravo podići supstancu u ime pacijenta. Ovlašteni opskrbljivač će osobi koja podiže supstancu dati pismene informacije o supstanci za dobrovoljno potpomognuto umiranje (uključujući i naputke za čuvanje i uporabu).

Ako je pacijent odlučio primiti supstancu za dobrovoljno potpomognuto umiranje od liječnika ili medicinskog tehničara (poznatog kao liječnik nadležan za davanje supstance), ovlašteni opskrbljivač će supstancu izdati izravno tom liječniku (koji će ju čuvati do uporabe).

10. Smrtovnica

Zakon nalaže da se u smrtovnici pacijenta ne navede dobrovoljno potpomognuto umiranje. To se čini radi poštovanja i zaštite privatnosti pacijenta (a i njegove obitelji). Liječnik koji bude potvrdio i ovjerio smrt pacijenta će upisati bolest ili zdravstveno stanje pacijenta kao uzrok smrti.

Informacije nakon prvog zahtjeva

Odluka liječnika

Nakon što liječniku podnesete prvi zahtjev, on će morati odlučiti hoće li ga prihvatiti ili ne. Bez obzira na to hoće li liječnik prihvatiti ili odbiti vaš zahtjev, mora vam dati ovu informacijsku brošuru.

Ako se liječnik ne slaže s dobrovoljnim potpomognutim umiranjem (iz ubjeđenja), mora **odmah** odbiti prvi zahtjev i obavijestiti vas da vam on neće moći pomoći u pristupu dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Ako se liječnik ne protivi tom zahtjevu iz ubjeđenja, mora vas obavijestiti o prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva u roku od dva radna dana od podnošenja prvog zahtjeva. Neće svi liječnici biti u mogućnosti prihvatiti prvi zahtjev za dobrovoljno potpomognuto umiranje. Neki liječnici ne ispunjavaju kriterije za odlučivanje o tom pitanju (npr. ne bave se liječničkim pozivom dovoljno dugo) ili mogu imati neki drugi razlog za odbijanje (npr. nemaju vremena).

Što se događa nakon toga?

Ako je liječnik prihvatio vaš prvi zahtjev, on postaje vaš koordinirajući liječnik. U svojstvu koordinirajućeg liječnika, liječnik će započeti proces procjene kako bi potvrdio da imate pravo na pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Ukoliko je liječnik odbio vaš prvi zahtjev, vi trebate odlučiti što dalje. Možete podnijeti prvi zahtjev drugom liječniku.

Kakve informacije i vrste pomoći su na raspolaganju?

Služba za pružanje potpore za dobrovoljno potpomognuto umiranje nadležna za cijeli teritorij Zapadne Australije (Western Australian Voluntary Assisted Dying Statewide Care Navigator Service - SWCNS) vam je na raspolaganju za pružanje pomoći i informacija, kao i da odgovori na vaša pitanja. Službu vode medicinski tehničari i osoblje službe za pružanje potpore - Care Navigators - koje se sastoji od iskusnih zdravstvenih djelatnika upoznatih sa zakonskim i praktičnim aspektima dobrovoljnog potpomognutog umiranja u Zapadnoj Australiji.

Djelatnici službe Care Navigators mogu:

- pružiti uopćene informacije o dobrovoljnom potpomognutom umiranju
- pružiti specifične informacije o procesu dobrovoljnog potpomognutog umiranja u Zapadnoj Australiji
- pomoći vam naći liječnika ili medicinskog tehničara koji je voljan i koji ima pravo na sudjelovanje
- utvrditi imate li pravo na pristup paketima za regionalnu pomoć
- povezati vas s drugim korisnim resursima.

Službu SWCNS možete kontaktirati elektroničkom poštom i telefonom tijekom uobičajenog radnog vremena (8:30 – 17:00).

Elektronička pošta: VADcarenavigator@health.wa.gov.au

Telefon: (08) 9431 2755

Na internetskim stranicama Ministarstva zdravstva Zapadne Australije (WA Department of Health) možete naći daljnje informacije o dobrovoljnom potpomognutom umiranju.

Internetske stranice: ww2.health.wa.gov.au/voluntaryassisteddying

Ovisno o vašoj osobnoj situaciji, možda postoje i druge službe koje bi vam mogle biti od koristi:

Služba palijativne skrbi Zapadne Australije (Palliative Care WA) vam može pružiti informacije i pomoć za planiranje kraja života, palijativnu skrb, ožalošćenost i gubitak, te pomoći vam u pronalaženju službe za palijativnu skrb u vašem kraju u online imeniku ili pozivom telefonske službe za informacije o palijativnoj skrbi i pomoći (Palliative Care Information and Support Line).

Internetske stranice: www.palliativecarewa.asn.au

Telefon: 1800 573 299 (9:00 – 17:00, 7 dana tjedno)

Organizacija Beyond Blue pruža pomoć u oblasti mentalnog zdravlja i blagostanja, osobito ako imate anksioznost ili depresiju.

Internetske stranice: www.beyondblue.org.au

Telefon: 1300 224 636 (u bilo koje doba dana ili noći)

Organizacija Lifeline pruža pomoć u kriznim situacijama ako trebate momentalnu pomoć kako biste izašli na kraj s emotivnom uzrujanosti.

Internetske stranice: www.lifeline.org.au

Telefon: 13 11 14 (u bilo koje doba dana ili noći)

Što se događa s mojim osobnim podacima?

Komisija za dobrovoljno potpomognuto umiranje (Voluntary Assisted Dying Board) je statutarano tijelo koje je utemeljeno kako bi osiguralo poštovanje *Zakona o dobrovoljnom potpomognutom umiranju iz 2019. godine (Voluntary Assisted Dying Act 2019)* i preporučivalo sigurnosna poboljšanja i poboljšanja kvalitete te usluge. Komisija predano radi na zaštiti privatnosti svih pojedinaca koji podnesu zahtjev ili dobiju pristup dobrovoljnom potpomognutom umiranju u Zapadnoj Australiji. Daljnje informacije o tome kako se postupa s vašim osobnim podacima ćete naći u informacijskom listu *Informacije za pacijente o njihovim podacima (Information for patients about their data)* na internetskim stranicama Komisije za dobrovoljno potpomognuto umiranje: www.health.wa.gov.au/voluntaryassisteddyingboard (u dijelu pod naslovom “Funkcije Komisije (Functions of the Board)”)).

Dostavljanje komentara na proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja

Svi sudionici u procesu dobrovoljnog potpomognutog umiranja (npr. pacijent, obitelj, liječnik) možda žele podijeliti svoja osobna iskustva ili komentirati proces dobrovoljnog potpomognutog umiranja. To možete učiniti tako što ćete popuniti *Obrazac za osobna razmišljanja (Personal Reflections form)*.

Obrazac ćete naći na internetskim stranicama Komisije za dobrovoljno potpomognuto umiranje: www.health.wa.gov.au/voluntaryassisteddyingboard (u dijelu pod naslovom “Funkcije Komisije (Functions of the Board)”). Obrazac također možete zatražiti od SWCNS-a ili od vašeg koordinirajućeg ili konzultacijskog liječnika.

Obrazac za *osobna razmišljanja* možete popuniti u bilo kojem stadiju procesa dobrovoljnog potpomognutog umiranja.

Informacije o pritužbama

Ako se želite žaliti na vaše iskustvo s procesom dobrovoljnog potpomognutog umiranja, trebate prvo razgovarati o tome s relevantnom osobom, službom ili agencijom (koje trebaju imati uspostavljene postupke za pritužbe prema kojima ćete postupiti).

Pritužbe na pojedince i organizacije koje pružaju zdravstvene usluge, usluge osobama s invaliditetom ili usluge u oblasti mentalnog zdravlja trebete uputiti Uredu za pritužbe na zdravstvene usluge i usluge za osobe s invaliditetom (Health and Disability Services Complaint Office - HaDSCO). Daljnje informacije možete naći na internetskim stranicama HaDSCO-a (www.hadscow.gov.au).

Prijave i pritužbe o ponašanju ili pruženim uslugama registriranog zdravstvenog djelatnika trebete uputiti Australskoj agenciji za reguliranje zdravstvenih djelatnika (Australian Health Practitioner Regulation Agency - AHPRA). Daljnje informacije možete naći na internetskim stranicama organizacije AHPRA (www.ahpra.gov.au).

Pritužbe na zdravstvenog djelatnika koji ne ispunjava zakonske propise možete podnijeti Odboru za dobrovoljno potpomognuto umiranje (Voluntary Assisted Dying Board). Daljnje informacije možete naći na internetskim stranicama Odbora za dobrovoljno potpomognuto umiranje (ww2.health.wa.gov.au/voluntaryassisteddyingboard).

Ovaj dokument možete dobiti i u alternativnim formatima na zahtjev, za osobu s invaliditetom.

Izdala organizacija Health Networks
© Ministarstvo zdravstva (Department of Health), 2022.

Autorsko pravo nad ovim materijalom ima država Zapadna Australija, osim ako nije drugačije navedeno. Osim razumne uporabe u svrhu privatnog studiranja, istraživanja, recenzije ili revizije, koje dopušta *Zakon o autorskim pravima iz 1968. godine (Copyright Act 1968)*, nitko ne smije umnožavati ili ponovno koristiti ovaj materijal u bilo koje svrhe bez pismenog odobrenja države Zapadne Australije.